



พระครูวรวิริยคุณ. “การบูรณาการคติความเชื่อของพระพุทธศาสนาลังกาวงศ์ในเมืองนครศรีธรรมราช (ตอนที่ ๒)” นครศรีธรรมราช. ปีที่ 44 ปีที่ 44 ฉบับที่ 10 (ตุลาคม) : หน้า 19-24.

นครเมืองศาสนา

การบูรณาการคติความเชื่อของพระพุทธศาสนาลังกาวงศ์ ในเมืองนครศรีธรรมราช (ตอนที่ ๒)

พระครูวรวิริยคุณ

พระครูวรวิริยคุณ



๘. คติความเชื่อเกี่ยวกับพระพุทธสิหิงค์

พระพุทธสิหิงค์ที่ประดิษฐานที่อุโบสถพระพุทธสิหิงค์ ชาวนครศรีธรรมราชมีความเชื่อว่าเป็นพระพุทธสิหิงค์ที่พระเจ้าศรีธรรมไตรปิฎกขอมมาจากกษัตริย์ลังกา เรื่องราวเกี่ยวกับพระพุทธสิหิงค์ในลังกา สิงคินทานได้กล่าวว่าเป็นพระพุทธรูปที่สร้างขึ้นในลังกา เมื่อปี พ.ศ. ๗๐๐ ชาวลังกากลั้มพระอรหันต์ ๒๐ องค์ใคร่อยากจะได้เห็นพระพุทธรูปเจ้า ความปรารถนาก็ทราบถึงพระยานาคตนหนึ่งก็ทูลรับอาสาเนรมิตพระพุทธรูปเจ้าถวายทอดพระเนตรให้พระอรหันต์ชม ซึ่งเป็นพระพุทธรูปปางสมาธิเหนือรัตนบัลลังก์ สมบูรณ์ด้วยมหาบุริสลักษณะ เป็นที่บังเกิดความเลื่อมใสศรัทธา จึงสร้างพระปฏิมาแทนองค์พระพุทธรูปขึ้นองค์ด้วยทองสัมฤทธิ์ถวายนามว่า พระพุทธสิหิงค์ ซึ่งมีความหมายว่าทรวดทรงอริยะทั้งปวงล้นเกล้ารัชสีห์ ตำนานเกี่ยวกับพระพุทธสิหิงค์ยังปรากฏในชินกาลมาลีปกรณ์ได้กล่าวถึงเจ้าเมืองนครศรีธรรมราชได้ทูลขอพระพุทธสิหิงค์กับกษัตริย์ลังกา เพื่อถวายตามพระราชประสงค์ของพ่อขุนรามคำแหงทรงได้นำมาประดิษฐานที่เมืองนครศรีธรรมราชและนำไปประดิษฐานในอาณาจักรสุโขทัย ส่วนตำนานพระธาตุเมืองนครศรีธรรมราชและตำนานเมืองนครศรีธรรมราชได้กล่าวไว้ว่า พระสิหิงค์เสด็จมาจากเมืองลังกา ล่องน้ำมาทางทะเลมาถึงเกาะปีนังและเสด็จมาถึงหาดทรายแก้วเมืองนครศรีธรรมราช พระพุทธสิหิงค์จึงเป็นพระพุทธรูป

คู่บ้านคู่เมืองนครศรีธรรมราชมาแต่โบราณที่ได้รับ ความนับถือสูงสุดองค์หนึ่ง ความเชื่อความศรัทธาและ การนับถือพระพุทธสิหิงค์ในนครศรีธรรมราช จึงได้มีการ สร้างพระพุทธสิหิงค์ตลอดมา การสร้างพระพุทธสิหิงค์ จึงเป็นการเผยแผ่พระพุทธศาสนาลังกาวงศ์อีกแบบหนึ่ง หรือพระพุทธสิหิงค์เป็นพุทธสัญลักษณ์ของพระพุทธ ศาสนาลังกาวงศ์ในอาณาจักรนครศรีธรรมราชและบริเวณ ใกล้เคียง



๙. คติความเชื่อเกี่ยวกับเจ้าชายทันตกุมาร เจ้าหญิงเหมชาลาและพระเชี้ยวแก้ว

ชาวพุทธในนครศรีธรรมราชมีความเชื่อว่าเจ้าชายทันตกุมารและเจ้าหญิงเหมชาลาได้อัญเชิญพระทันตธาตุ หรือพระเชี้ยวแก้วของพระพุทธองค์มาประดิษฐานในองค์พระบรมธาตุเจดีย์บนหาดทรายแก้ว ดังที่ปรากฏอยู่ในตำนาน เมืองนครศรีธรรมราช ตำนานพระธาตุเมืองนครศรีธรรมราชและพระนิพนธ์โสทรดั่งกล่าว ซึ่งในมหาปริณิพพานสูตร กล่าวไว้ว่าพระเชี้ยวแก้วองค์หนึ่งเทวดาชั้นดาวดึงส์บูชา อีกองค์หนึ่งอยู่ในคันธารปุระ อีกองค์หนึ่งอยู่ในแคว้นของพระเจ้า กาลิงคะและอีกองค์หนึ่งพระยานาคบูชากันอยู่ พระเชี้ยวแก้วเป็นพระธาตุสำคัญ เพราะคัมภีร์อรรถกถากล่าวว่าเมื่อ ถวายพระเพลิงพระบรมศพของพระพุทธเจ้าแล้วมีพระธาตุ ๗ ส่วนที่มีได้กระจาย คือ พระเชี้ยวแก้ว ๔ องค์ พระรากขวัญ ๒ องค์ และพระอุณหิส ๑ องค์ นอกนั้นกระจัดกระจาย พระธาตุเล็ก ๆ มีขนาดเท่าฟันผู้ฝึกกวด ขนาดใหญ่เท่าเมล็ด ข้าวสารหักกลางและขนาดใหญ่ยิ่งมีขนาดเท่าเมล็ดถั่วเขียวหักกลาง





พระครูวรวิริยคุณ. “การบูรณาการคติความเชื่อของพระพุทธศาสนาลังกาวงศ์ในเมืองนครศรีธรรมราช
(ตอนที่ ๒)” นครศรีธรรมราช. ปีที่ 44 ปีที่ 44 ฉบับที่ 10 (ตุลาคม) : หน้า 19-24.

คัมภีร์หาฐาตวงศ์กล่าวไว้ว่าพระเจ้าคูหลิวกษัตริย์แห่งนครทันทบุรี แคว้นกาลิงคะ ทรงครอบครองดูแลกราบไหว้พระเชี้ยวแก้วของพระพุทธองค์ ในกาลต่อมาเจ้าชายทันทกุมาร พระราชโอรสของกษัตริย์นครอุชเชนีเสด็จไปทันทปุระเพื่อจะบูชาพระทนต์ธาตุ พระเจ้าคูหลิวกษัตริย์ทรงมีพระธิดาพระองค์หนึ่งพระนามว่าเหมชาลา ทรงเห็นว่าพระทนต์กุมารประกอบด้วยธรรมสมควรแก่วงศ์ตระกูลจึงทรงยกพระราชธิดาให้แก่และทรงมอบหน้าที่ให้ช่วยกันรักษาพระทนต์ธาตุไว้ ภายหลังมีพระกุมารพระองค์หนึ่งได้เสด็จพร้อมไพร่พลจำนวนมากยกทัพประชิดเมืองเพื่อทำสงคราม พระเจ้าคูหลิวกษัตริย์จึงรับสั่งให้เจ้าชายทันทกุมารและเจ้าหญิงเหมชาลาแปลงเป็นพราหมณ์อัญเชิญพระทนต์ธาตุไปที่ลังกาทวีป เนื่องจากเห็นว่าในลังกาทวีปมีพระธาตุของพระพุทธเจ้าประดิษฐานอยู่พระพุทธศาสนาก็เจริญรุ่งเรืองอีกทั้งภิกษุก็มีจำนวนมาก พระเจ้ามหาเสนผู้เป็นพระสหายก็เคยส่งคนมาบูชาพระทนต์ธาตุ ครั้นตรัสสั่งแล้วก็เสด็จออกรบและสิ้นพระชนม์ในสนามรบ พระกุมารพร้อมทั้งพระชายาได้อัญเชิญพระทนต์ธาตุขึ้นเหนือเศียรเดินทางไปถึงท่ามกลิตติแล้วลงเรือไปสู่ลังกาทวีปพร้อมกับพ่อค้าทั้งหลายจนถึงท่าลังกาอัญญณะ เข้าไปไหว้พระสังฆราชในมหาวิหาร พระเถระจึงไปแจ้งข่าวพระทนต์ธาตุแก่พระเจ้าสิริเมฆวรรณะ พระราชาทรงทราบข่าวแล้วทรงบังเกิดปิติเป็นอย่างยิ่ง พระองค์เสด็จไปรับพระทนต์ธาตุที่เมฆสิริมหาวิหารทรงบูชาพระทนต์ธาตุ พระราชทานทรัพย์และฐานันดรแก่เจ้าชายและเจ้าหญิงเป็นจำนวนมาก หลังจากนั้นทรงเสวยทายสถานทีประดิษฐานพระเชี้ยวแก้วด้วยราชรถที่ขุ้มประตูปะตูเมืองอนุราชประดานทีศเหนือตรงสถานที่พระมหินทเถระเคยแสดงธรรมและอัญเชิญพระทนต์ธาตุไปประดิษฐานในพระราชวัง เมื่อทรงสร้างอุยกุตตรวิหารเสร็จแล้วจึงอัญเชิญพระทนต์ธาตุไปประดิษฐาน ทรงประกาศพระราชโองการให้มีการฉลองบูชาพระทนต์ธาตุทุกปีสืบทอดเป็นประเพณีมาจนถึงปัจจุบันตำนานพระธาตุเมืองนครศรีธรรมราชและตำนานเมืองนครศรีธรรมราชมีความคล้ายคลึงกันโดยมีใจความว่าเมืองทนต์บุรี ซึ่งมีกษัตริย์ชื่อท้าวโกสึหาราชได้ครอบครองพระทนต์ธาตุของพระสัมมาสัมพุทธเจ้าอยู่นั้น ซึ่งมีกษัตริย์เมืองอื่นมารบเพื่อแย่งชิงพระทนต์ธาตุ เจ้าชายทนต์กุมารและเจ้าหญิงเหมชาลาสองพี่น้องได้อัญเชิญพระทนต์ธาตุหลบหนีออกจากเมืองมุ่งหน้าไปยังเกาะลังกา แต่เรือประสบอุบัติเหตุล่มลงกลางทะเล กษัตริย์สองพี่น้องได้ลอยมาติดชายฝั่งและเดินเท้ามาจนพบกับหาดทรายแก้ว จึงได้ทำการฝังพระบรมสารีริกธาตุไว้ ต่อมากษัตริย์สองพี่น้องได้พบกับพระมหาเถรพรหมเทพ ซึ่งได้ทำนายไว้ว่าภายหลังที่บริเวณหาดทรายแก้วนี้จะมีกษัตริย์ชื่อพระยาศรีธรรมมาโคกราชมาสร้างเมืองและพระธาตุเจดีย์ ต่อมาพระมหาเถรพรหมเทพก็จากไป ส่วนเจ้าชายและเจ้าหญิงได้บูชาพระทนต์ธาตุขึ้นมาและนำกลับไปยังเกาะลังกา เมื่อเดินทางไปถึงเกาะลังกาจึงมอบพระทนต์ธาตุให้แก่กษัตริย์ลังกา พระราชาทรงได้ประทานพระบรมสารีริกธาตุกลับมาให้จำนวนหนึ่งเพื่อให้นำไปบรรจุในเจดีย์ที่หาดทรายแก้วดังเดิม

เนื้อความของตำนานพระธาตุนครศรีธรรมราช ตำนานเมืองนครศรีธรรมราชและพระนิพนธ์โสทรนั้นเป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจริงในประวัติศาสตร์ศรีลังกา ในรัชกาลของพระเจ้าสิริเมฆวรรณะในราวพุทธศตวรรษที่ ๙ ต่อมาราวปี พ.ศ. ๑๗๔๐-๑๗๔๓ พระธรรมกิตติมหาเถระได้แปลคัมภีร์หาฐาตวงศ์จากภาษาสิงหลเป็นภาษามาคธีในรัชสมัยของพระราชินีสิลาตี ต่อมาปลายพุทธศตวรรษที่ ๑๘ พระภิกษุชาวลังกาได้นำพระพุทธศาสนาลังกาวงศ์จากเกาะลังกามาเผยแผ่และสร้างพระบรมธาตุเจดีย์แบบลังกาขึ้นที่เมืองนครศรีธรรมราชแล้วผูกตำนานเป็นเรื่องเล่าเหตุการณ์จริงในเกาะลังกามาสู่เมืองนครศรีธรรมราช เพื่อแสดงให้เห็นว่าพระพุทธศาสนาที่มาจากลังกานั้นได้เผยแผ่เข้ามาสู่ดินแดนแห่งนี้ซึ่งได้มีการยอมรับนับถือกันอย่างแพร่หลาย และต่อมาในสมัยอยุธยาได้นำเอาคติความเชื่อเรื่องเจ้าชายทนต์กุมารมาสร้างเป็นพระพุทธรูปพระทนต์กุมาร เป็นพระพุทธรูป ทรงเครื่องปางประทานอภัย ซึ่งประดิษฐาน



พระครูวรวิริยคุณ. “การบูรณาการคติความเชื่อของพระพุทธศาสนาลังกาวงศ์ในเมืองนครศรีธรรมราช
(ตอนที่ ๒)” นครศรีธรรมราช. ปีที่ 44 ปีที่ 44 ฉบับที่ 10 (ตุลาคม) : หน้า 19-24.



การบูรณาการคติความเชื่อ

อยู่ด้านหน้าวิหารธรรมศาลาและนำเอาคติความเชื่อเจ้าหญิงเหมชาลามาสรางเป็นพระพุทธรูปพระนางเหมชาลา
เป็นพระพุทธรูปทรงเครื่องปางห้ามญาติ ซึ่งประดิษฐานอยู่ภายในวิหารคดด้านหลังวิหารธรรมศาลา

๑๐. คติความเชื่อเกี่ยวกับบารมีธรรม

แนวคิดในเรื่องบารมีธรรมตามแนวคิดของพระพุทธศาสนาลังกาวงศ์ที่ปรากฏในคัมภีร์พุทธศาสนาหลายสมัย
ทั้งในพระไตรปิฎก อรรถกถา และฎีกา รวมทั้งคัมภีร์ปกรณ์พิเศษอื่นๆ ซึ่งเป็นความเชื่อเรื่องการทำบุญธรรม
โดยเฉพาะอรรถกถาบาลีจากลังกาที่เข้ามาเผยแผ่ในนครศรีธรรมราชและสยามประเทศ อรรถกถาบาลีเดิม
พระมหินทเธระนำเข้ามาในลังกาที่วิป ได้มีการแปลอรรถกถาบาลีเป็นภาษาสิงหลและคณะสงฆ์ฝ่ายมหาวีรเป็นผู้เก็บ
รักษาไว้ ซึ่งมีการจารึกเป็นลายลักษณ์อักษรลงในใบลาน เช่นเดียวกับพระสงฆ์ชาวสยามที่เอาแบบอย่างจากการ
จารึกคัมภีร์ลงในใบลานเป็นธรรมเนียมปฏิบัติ

มหาบัณฑิตชาดกเป็นชาดกที่แสดงถึงเรื่องบารมีธรรม แพร่หลายมาจากลังกาที่วิป ถือเป็นการช่วยสร้าง
ทางพระพุทธศาสนาที่มีความศักดิ์สิทธิ์ที่พระภิกษุนิยมถ่ายทอดเพื่อประโยชน์ในการสอนหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา
อย่างกว้างขวาง เมืองนครศรีธรรมราชได้รับรู้เรื่องราวเหล่านี้ในฐานะพระเจ้าหัวร้อยชาติ ดังเช่นความนิยมที่ปรากฏ
การสร้างภาพชาดกเหล่านี้ประดับไว้ที่ฐานสอป ฝาผนังอุโบสถ วิหาร เป็นต้น เพื่อให้เป็นที่สักการะของคนในชุมชน
เป็นไปอย่างต่อเนื่องและการเทศน์มหาเวสสันดรชาดก (เทศน์มหาชาติ) พระสงฆ์ที่ได้ศึกษาพระพุทธศาสนาตามแบบ
อย่างลังกาที่จะนำเอาคติความเชื่อนี้เข้ามาเผยแผ่ทั้งในการสื่อสารธรรมด้วยศิลปกรรมและการแสดงธรรมเทศนาสั่งสอน
ประชาชนอยู่โดยทั่วไป

ความสำคัญของมหาบัณฑิตชาดกที่มีต่อการรับรู้ของประชาชนเมืองนครศรีธรรมราช เป็นการช่วยสร้าง
ความเป็นปึกแผ่นให้กับชุมชน นอกจากพระสงฆ์จะทำหน้าที่สื่อสารธรรมในรูปแบบชาดกก็ยังมีส่วนที่ผู้เล่าให้ลูกหลานฟัง
แม้จะเป็นผลพลอยได้เพลิดเพลินใจ ซึ่งก่อให้เกิดความรู้สึกรวมกันของคนในสังคม เช่น การสวดด้าน
สารทเดือนสิบ เทศน์มหาชาติเวสสันดรชาดก เป็นต้น เป็นการอุทิศส่วนกุศลเพื่อสร้างบุญบารมีอย่างต่อเนื่อง

คติความเชื่อเกี่ยวกับสังฆบารมีตามแนวของพระพุทธศาสนาลังกาวงศ์ที่มีพระบรมธาตุเจดีย์นครศรีธรรมราช
เป็นศูนย์รวมทางจิตใจ ดังคำกล่าวที่ว่า “ในชั่วชีวิตสักครั้งหนึ่งขอให้ได้มีโอกาสไปนมัสการพระธาตุก็ถือเป็นบุญยิ่งใหญ่
ด้วยแรงศรัทธามีแก้วแหวนเงินทองติดตัวมาก็ถอยถวายแด่องค์พระธาตุด้วยหัวใจเปี่ยมสุข” การสร้างการขอมพระบรม
ธาตุเจดีย์ เจดีย์ราย พระพุทธรูป วิหารต่างๆ และทองคำที่หุ้มปรียอดพระธาตุเจดีย์มีจารึกว่าเป็นการสร้างบารมี
ขอให้เกิดทันศาสนาพระศรีอาริย์เมตไตรหรือพระศรีอาริย์ และจารึกบนห้วระมั่งสัมฤทธิ์ จารึกหลัก น.ศ. ๑๑ (น.ศ.พิเศษ)
วัดคงคาวิดี อำเภอท่าศาลา จังหวัดนครศรีธรรมราชว่า สมภารวัดคงคาวิดีได้สร้างระมั่งร่วมกับพระสงฆ์และทายก
ทายิกา ข้าพเจ้าเกิดภพใดขอให้ยินดีในยศศักดิ์ ศีล ธรรม มีผิวพรรณผ่องใส มีโภคทรัพย์ มีอาหารที่รับประทาน
และขอให้ข้าพเจ้าเป็นพระพุทธเจ้าในอนาคต เป็นต้น

๑๑. คติความเชื่อเรื่องกฎแห่งกรรม

คติความเชื่อในเรื่องกฎแห่งกรรม จึงเป็นปัจจัยที่สำคัญอีกประการหนึ่งในการส่งเสริมและเผยแผ่พระพุทธ
ศาสนาลังกาวงศ์ที่ได้แสดงถึงลักษณะพิเศษของพระพุทธศาสนาลังกาวงศ์ เพื่อต้องการให้ผู้คนผู้ซึ่งนับถือพระพุทธ



พระครูวรวิริยคุณ. “การบูรณาการคติความเชื่อของพระพุทธศาสนาปางกวางคี่ในเมืองนครศรีธรรมราช
(ตอนที่ ๒)” นครศรีธรรมราช. ปีที่ 44 ปีที่ 44 ฉบับที่ 10 (ตุลาคม) : หน้า 19-24.

ศาสนาปางกวางคี่ได้ประกอบแต่กรรมดีละเว้นกรรมชั่วด้วยการทำบุญให้ทาน รักษาศีลและเจริญจิตภาวนา แนวคิดและหลักธรรมเรื่องกรรมของพระพุทธศาสนาปางกวางคี่ ซึ่งหลักธรรมคำสอนได้ปรากฏอยู่ในคัมภีร์ทางพระพุทธศาสนา ทั้งในพระไตรปิฎก อรรถกถา และฎีกา รวมทั้งคัมภีร์ปริกัณห์พิเศษอื่นๆ ซึ่งเป็นความเชื่อเรื่องกรรมและผลของกรรม เมื่อพระภิกษุได้นำพระพุทธศาสนาปางกวางคี่เข้ามาเผยแผ่ในเมืองนครศรีธรรมราชก็มุ่งสอนเรื่องกฎแห่งกรรม ดังที่ผู้คนภายในอาณาจักรนครศรีธรรมราชได้มีคติความเชื่อเรื่องบุญกรรมมาตั้งแต่พระพุทธศาสนาปางกวางคี่ได้เผยแผ่ เข้ามาสู่เมืองนครศรีธรรมราชจนถึงปัจจุบัน

ผู้คนภายในอาณาจักรนครศรีธรรมราชมีความเชื่อว่ากษัตริย์ผู้ปกครองนครศรีธรรมราช ดังเช่น พระเจ้าศรีธรรมมาโคกราชผู้ทรงสร้างพระบรมธาตุเจดีย์และทรงสร้างเมืองนครศรีธรรมราช เจ้าหญิงเหมชาลา และเจ้าชายทนต์กุมารผู้นำพระบรมสารีริกธาตุของพระพุทธเจ้ามาประดิษฐานบนหาดทรายแก้วเป็นผู้มีบุญหรือผู้มีบุญ มาเกิด ส่วนประชาชนผู้อาศัยอยู่ในเมืองหลวงและเมืองสิบสองนักษัตรเป็นผู้มีบุญน้อยจึงต้องมั่นทำคุณงามความดี สั่งสมบุญทานการกุศล ส่วนผู้ที่ประสบเคราะห์ร้ายเป็นผลไม่ดีของกรรมในอดีตที่ผ่านมา เช่น คนเดินทางถูกสัตว์ กัดตายหรือคนนั่งเรือไปในทะเลเรือล่มจมน้ำตายหรือถูกพายุพัดเรือล่มตาย เป็นต้น อุบัติเหตุเหล่านี้ผู้คนภายใน อาณาจักรนครศรีธรรมราชมีความเชื่อว่าเป็นกรรมเก่าของพวกเขาในอดีต และในขณะเวลาเดียวกัน ถ้ามีคนไปลักขโมย หรือปล้นจี้ถูกจับได้ขังคุก คนทั้งหลายมีความเชื่อและปลอบใจว่าเจ้าจกัมน้ำรับกรรมไปเถอะนะ เราทำมาไม่ดี เป็นต้น

๑๒. คติความเชื่อเกี่ยวกับอันตราย ๕ ประการ

คติความเชื่อที่ว่าพระพุทธศาสนาของสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า จักดำรงอยู่นับแต่ภายหลังมหานิพพานไป จนถึง ๕,๐๐๐ ปี ซึ่งไม่ปรากฏหลักฐานในครั้งพุทธกาลว่าสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าได้มีพุทธพจน์ทรงทำนายไว้ แต่ได้ปรากฏหลักฐานอยู่ในอรรถกถาภาษาบาลี ซึ่งมีจุดหมายในการเขียนเพื่อผดุงปรัยัตติศาสนาหรือการศึกษาใน พระพุทธศาสนาให้ดำรงอยู่และพัฒนาจนถึงขีดสุด พุทธศาสนิกชนชาวเมืองนครศรีธรรมราชและชาวเมือง สิบสองนักษัตรยึดถือคติความเชื่อตามแบบอย่างลังกา

คติความเชื่อเกี่ยวกับอันตราย ๕ ประการ คือ
๑. อธิคมอันตราย ความเสื่อมสูญแห่งการตรัสรู้มรรค และผล ๒. ปรัยัตติอันตราย ความเสื่อมสูญแห่งปรัยัตติ ๓. ปฏิบัติอันตราย ความเสื่อมสูญแห่งการปฏิบัติ ๔. ลิงคอันตราย ความเสื่อมสูญแห่งเพศพรหมจรรย์ ๕. พระธาตุอันตราย ความเสื่อมสูญแห่งพระธาตุ คติความเชื่อนี้ปรากฏชัดเจนในตำนานมูลศาสนา อันตราย ๕ ประการนี้จะเกิดขึ้นตามลำดับในทุกๆ หนึ่งพันปีจนครบห้าพันปี เมื่อครบห้าพันปีพระบรมธาตุ ทั้งหลายจากโลกมนุษย์ เทวโลกและนาคพิภพจะเสด็จมาสู่ต้นพระศรีมหาโพธิ์สถานที่ตรัสรู้ทั้งหมดแล้วรวมตัวกัน





พระครูวรวิริยคุณ. “การบูรณาการคติความเชื่อของพระพุทธศาสนาลังกาวงศ์ในเมืองนครศรีธรรมราช (ตอนที่ ๒)” นครศรีธรรมราช. ปีที่ 44 ปีที่ 44 ฉบับที่ 10 (ตุลาคม) : หน้า 19-24.



เป็นรูปของพระพุทธองค์ ทรงประดิษฐาน ณ โคนต้นพระศรีมหาโพธิ์ ประหนึ่งว่าพระองค์ยังทรงพระชนม์อยู่ ลำดับนั้นเตโชธาตุก็เกิดขึ้นที่พระสารีริกธาตุเผาผลาญพระบรมธาตุจนหมดสิ้นสูญหายไปจากโลก เรียกว่า “พระบรมธาตุนิพพาน” อาณาจักรนครศรีธรรมราชรับเอาคติความเชื่อนี้มาจากพระพุทธศาสนาลังกาวงศ์แล้วเผยแพร่คติความเชื่อนี้ จึงได้ส่งผลให้ผู้ปกครองอาณาจักร พระภิกษุและประชาชน มีความคิดที่จะทำหน้าที่ในการสืบทอดอายุพระพุทธศาสนา ขณะเดียวกันนิทานพระพุทธรูปที่แต่งโดยพระโพธิ์รังสีที่มุ่งให้เกิดศรัทธาที่มีต่อการสร้างพระพุทธรูปที่ได้นำมาจากลังกาเรียกว่าพระพุทธรูปสังคหะ ทรงมอบพระศาสนาอันประเสริฐไว้กับพระพุทธรูปตลอด ๕,๐๐๐ ปี



นอกจากนี้ยังมีความเชื่อว่าพระพุทธศาสนาจะเผยแพร่และเจริญรุ่งเรืองในดินแดนอื่นๆ สืบทอดพระพุทธศาสนา ต่อจากลังกา ดังจะเห็นได้จากข้อความในตำนานเมืองนครศรีธรรมราช ตำนานพระธาตุเมืองนครศรีธรรมราชและพระนิพพานโสตรกล่าวว่ามีพระศาสดาโคตรราชให้การอุปถัมภ์พระพุทธศาสนาลังกาวงศ์โดยการบวชกุลบุตร สร้างวัด สร้างพระพุทธรูปที่สกลาวที่กลปนาและพระราชทานข้าพระโยมสงฆ์ ทรงให้เจ้าเมืองสิบสองนักษัตรมาร่วมสร้างซ่อม บูรณะพระบรมธาตุเจดีย์ วิหารต่างๆ และให้เจ้าเมืองเหล่านั้นส่งต้นไม้เงินต้นไม้ทองบูชาพระบรมธาตุเจดีย์ ตลอดจนให้เข้าร่วมในพิธีวันสำคัญทางพระพุทธศาสนาที่วัดพระมหาธาตุวรมหาวิหาร เมืองนครศรีธรรมราช เพื่อจะได้เรียนรู้พิธีกรรม และนำไปเผยแพร่ที่บ้านเมืองของตนเอง ซึ่งเป็นการตื่นตัวในการอุปถัมภ์พระพุทธศาสนาและการแข่งขันกับขยายอำนาจทางการเมืองของอาณาจักรนครศรีธรรมราชในช่วงพุทธศตวรรษที่ ๑๘-๑๙ จึงสอดคล้องกับความเชื่อเรื่องพระพุทธศาสนา ๕,๐๐๐ ปี และอันตรธานทั้ง ๕ ประการจึงทำให้กษัตริย์ ขุนนางและประชาชนมีความวิตกกังวลกับความเสื่อมของพระพุทธศาสนา จึงให้มีการทำนุบำรุงอุปถัมภ์พระพุทธศาสนาได้ปรากฏมีการสร้างวัดเป็นจำนวนมาก ในอาณาจักรนครศรีธรรมราช สร้างหอไตรเก็บพระไตรปิฎก สร้างพระพุทธรูป พระพิมพ์เป็นจำนวนมากและศาสนา



พระครูวรวิริยคุณ. “การบูรณาการคติความเชื่อของพระพุทธศาสนาลังกาวงศ์ในเมืองนครศรีธรรมราช (ตอนที่ ๒)” นครศรีธรรมราช. ปีที่ 44 ปีที่ 44 ฉบับที่ 10 (ตุลาคม) : หน้า 19-24.

วัดต่างๆ นอกจากนี้ยังมีการกลั่นเอาคติที่ตน คนลัทธิ และทรัพย์สินสิ่งของจำนวนมากให้กับวัดภายในชุมชน เพื่อมุ่งหวังให้พระพุทธศาสนาสืบทอดตลอด ๕,๐๐๐ ปี

๑๓. บทสรุป

พระพุทธศาสนาลังกาวงศ์มีบทบาท แนวคิดและพฤติกรรมที่ดีของคนในสังคมที่ยึดถือคติความเชื่อตามแบบอย่างลังกาที่นำมาสู่ดินแดนเมืองนครศรีธรรมราชและคาบสมุทรภาคใต้ เมื่อพระพุทธศาสนาลังกาวงศ์เข้ามา ก็ผสมผสานแนวคิดความเชื่อท้องถิ่นเข้าด้วยกัน จึงเกิดคติความเชื่อขึ้นมาใหม่ในนครศรีธรรมราชอันได้แก่ คติความเชื่อที่เป็นแบบอย่างพระภิกษุชาวลังกาในการปฏิบัติเจริญธรรมในการบรรลุพระนิพพาน คติความเชื่อในการสร้างสถูปเจดีย์บรรจุพระบรมสารีริกธาตุตามแบบอย่างลังกาที่ผู้สร้าง ผู้บูชาจะได้รับ อาานิสงค์แห่งบุญและเป็นการประกาศหลักธรรมคำสอนทางศาสนา คติความเชื่อการทำรูปช้างล้อมรอบฐานพระบรมธาตุเจดีย์ตามแบบอย่างลังกาที่มาจากการใช้ช้างแห่พระทันตธาตุมาแต่โบราณและคติความเชื่อช้างแห่งจักรวาล คติความเชื่อการรักษาพระธาตุบนหาดทรายแแก้วจากคณะทูตลังกา กาสีเหล้า และกาสนมคักดีพระครูหัวหน้าคณะกาสีเหล้ารักษาพระธาตุ คติความเชื่อพระนามกษัตริย์ผู้ปกครองนครศรีธรรมราชตามแบบอย่างพระเจ้าอโศกมหาราชและพระเจ้าศรีธรรมไตรปิทยกษัตริย์ผู้อุปถัมภ์พระพุทธศาสนาลังกาวงศ์ คติความเชื่อการสร้างรอยพระพุทธบาทอันเป็นสัญลักษณ์สถานที่ศักดิ์สิทธิ์ในการเผยแผ่พระพุทธศาสนาลังกาวงศ์ คติความเชื่อการปลุกต้นพระศรีมหาโพธิ์อันเป็นต้นไม้ตรัสรู้ของพระพุทธเจ้าและเป็นสัญลักษณ์ของการสืบทอดพระพุทธศาสนาจากอินเดียสู่ลังกาและนครศรีธรรมราช คติความเชื่อเกี่ยวกับพระพุทธลิหังคอันเป็นสัญลักษณ์ของพระพุทธศาสนาลังกาวงศ์ คติความเชื่อเจ้าชายพันตกุมารและเจ้าหญิงเหมชาลา ผู้นำพระทันตธาตุและพระบรมสารีริกธาตุมาประดิษฐานบนหาดทรายแแก้วเมืองนครศรีธรรมราช คติความเชื่อบารมีธรรมตามคัมภีร์พระไตรปิฎก อรรถกถา และการเทศนามหาชาติ ตลอดจนการถวายวัตถุสิ่งของอันมีค่าแก่พระบรมธาตุเจดีย์ คติความเชื่อเรื่องกรรมที่ส่งเสริมการเผยแผ่พระพุทธศาสนาลังกาวงศ์อันจะทำให้คนทำความดีละเว้นความชั่ว และคติความเชื่อเกี่ยวกับอันตรายแห่งพระพุทธศาสนาที่มุ่งมั่นให้เกิดศรัทธาในการศึกษา ดำรง และพัฒนาพระพุทธศาสนาลังกาวงศ์ให้เจริญถึงขีดสุด

บรรณานุกรม

ดนัย ปรีชาเพิ่มประสิทธิ์, ๒๕๕๕. **ประวัติศาสตร์พระพุทธศาสนาในประเทศไทย**, กรุงเทพมหานคร :

สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

พระธรรมรัตนาภัส. **ประวัติวัดพระมหาธาตุวรมหาวิหาร**, (นครศรีธรรมราช : ม.ป.ป.)

พระโพธิ์รังสี, ๒๕๐๖. **นิทานพระพุทธลิหังค**, แปลโดยแสง มนวิฑูร. พระนคร : กรมศิลปากร.

สถาพร อรุณวิลาส. ๒๕๓๙. **คติความเชื่อพุทธศาสนาแบบลังกากับวิถีชีวิตชุมชนเมืองสุโขทัย-ศรีสัชนาลัย**.

ปริญญาณพนธ์อักษรศาสตรมหาบัณฑิต, บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.